

KARMALLISET SAIRAUDET JA NIIDEN PARANTAMINEN

Pekka Ervastian esitelmä 5.2.1933

Karmallisiksi nimitämme niitä sairauksia, joiden syyt ovat menneisyydessä, vieläpä voimme sanoa kaukaisessa menneisyydessä, jossain toisessa ruumistuksessa. Ne ilmenevät ensinnäkin taipumuksina määrättyihin sairauksiin ja sitten voivat puhjeta. Jotkut tietysti saattavat vaivata ihmistä pienestä pitäen. Viime kerralla puhuimme kahdesta tämmöisestä sairauden lajista, nimittäin syövästä ja sokeritaudista, ja koetimme nähdä, mitenkä niiden alkuperäiset syyt ovat kaukaisessa muinaisuudessa. Nyt tahdomme tänään jatkaa ja katsella muutamia yleisempiä ja tunnetumpia sairauden lajeja.

Otammepa ensin erään taudin, joka todella on tavallinen, joka todella varsinkin täällä pohjoismaissa on vitsauksena, joka kyllä esiintyy etelämaissakin, mutta täällä pohjoismaissa sentakia, että se nähtävästi on yhteydessä kylmän kanssa. Tarkoitan keuhkotautia. Senkin suhteen sanotaan nimenomaan, kuten tiedämme, että ihminen on syntynyt taipumuksella keuhkotautiin. Muutamat ihmiset eivät saa keuhkotautia; vaikkapa he olisivat samoissa situationeissa kuin toiset, niin jos heillä ei ole taipumusta keuhkotautiin, se ei heihin tartu. Mutta toisiin taas keuhkotauti tarttuu. Keuhkotautihan on keuhkoissa, rinnassa, jonkunlainen kuluttava, polttava tauti, ja se on enemmän ahdistava ja voimia vievä, kuin suorastaan tuskallinen. Ihmiset, jotka kuolevat keuhkotautiin, kuolevat verrattain helposti, ja heidän tuskansa muutenkaan eivät ole niin kiusallista laatua kuin esimerkiksi syövässä. Kuitenkaan ei keuhkotau-

tisen ihmisen kohtalo ole mitenkään kadehdittava, sillä jos kohta hän toivoo ja useimmiten toivoo viimeiseen saakka, että hän paranee, hän kuitenkin riutuu ja voimansa vähenevät, että hän on alituisen avun tarpeessa. Säälittävä tietysti on se ihminen, jolla on hivuttava keuhkotauti. Ja me kysymme: mistä sitten johtuu keuhkotauti? – Jos nyt vastataan, että semmoinen ihminen on ruumiinrakenteeltaan heikonlainen, hänen rintansa on ahdas, keuhkonsa pienet ja hänen koko olemuksensa tekee jo alunpitäen heikon vaikutuksen, – niin siihen ainoastaan ne, jotka katsovat aiheutuvia myöhempiä syitä, voivat tyytyä. Sillä se, joka katsoo syvemmälle, kysyy: minkätähden tuo ihminen on syntynyt noin heikolla ruumiilla? Ja jos siihen taas vastataan, että hän ei saanut parempaa vanhemmiltaan, niin voimme kysyä: minkätähden hänen piti syntyä niiden heikkojen vanhempien luo? – Minusta tuo selitys ja puhe perinnöstä, että on saanut vanhemmiltaan heikon ruumiin, on vähän niin ja näin, jollemme ota lukuun – niinkuin nykyaikana oppineet ottavat lukuun – edellisiä sukupolvia, sillä me tiedämme kaikki tapauksia, jolloin samassa perheessä on syntynyt lapsia, joilla on heikko, keuhkotaudille altis ruumiin rakenne ja toiset lapset ovat terveitä rakenteensa puolesta ja kehittyneitä, että keuhkotaudin mieleenkään ei johtuisi ahdistaa heitä. Sentähden on luonnollista, että ne ihmiset, jotka ajattelevat asioita jälleensyntymisen kannalta, katselevat kaukaisempaan menneisyyteen ja etsivät syitä sieltä. Kun nyt erikoisesti ajattelemme keuhkotautia, semmoista tautia, joka on tekemisissä rinnan ja keuhkojen ja hengityksen kanssa, niin olemme huomaavinamme, ja monet okkultiset tutkimukset sen todentavat, että niissä ihmisissä on ollut sielullinen aiheuttaja – niinkuin melkein aina on, ja voimme sanoa, että aina järjestään on karmallisten tautien kanssa. Niiden syyt ovat sielullista laatua. Niinpä keuhkotaudin syy on aivan sielullista laatua. Ja

me hämmästyksellemme huomaamme, että keuhkotauti on tavallaan – kuinka sanoisin – melkeinpä siveellinen tauti. Se on aivankuin korkeasti kehittynyt siveellinen tauti. Siinä ei ole mitään rumaa, mitään semmoista voimien väärinkäyttöä missään anti-eettillisessä tai epämoraalisessa merkityksessä, kuin esimerkiksi huomasimme olevan syövän suhteen, vaan keuhkotaudin aiheuttava eli sielullinen syy on – jos lyhyesti tahtoisi sitä kuvata – jonkunlainen liiallinen idealismi. Ja meidän täytyy lisätä: fanaattinen idealismi. Ja mitä tarkoitamme sillä? Tarkoitamme semmoista idealismia, joka ei ole tasapainossa elämän aineellisten olosuhteiden kanssa. Semmoinen idealismi, joka nuoren varsan tavoin hyppää yli aisojen ja aidan, se on nuoren ihmisen idealismia, nuoren ihmisen vähän liian kiihkoisaa ihanteellisuutta. Ja tämä ihanteellisuus, se näyttäytyy useimmiten uskonnollisella tavalla. Moni ihminen on altis uskonnollisuudelle, varsinkin nuoruudessaan, ja vieläpä oikein innokkaalle uskonnollisuudelle. Tämä on itsessään erittäin kaunista, sielumme ja henkemme kehitykselle ominaista, että meidän täytyy innostua jumalallisista asioista. Täytyyhän meidän kuin älytä, ainakin tuntea, että on suurempaa ja kauniimpaa olemassa kuin me ja tämä maailma, toisin sanoen, että on jonkunlainen Jumala olemassa. Ja varsinkin nuoruudessamme, mutta myöskin vanhemmalla iäjällämme tämä innostus tai usko Jumalaan saa meidät enemmän tai vähemmän kiihkoisiksi, fanaattisiksi. Me emme osaa pitää tasapainoa selvän järjen ja tunne-elämän kanssa. Nythän meidän tunne-elämämme aina ilmenee rinnassa sydämen ja keuhkojen välityksellä. Sydämellämme tunnemme, se on rinnassa ja siinä tunteemme tuntuu, ja päässä taas ovat ajatukset, jotka ilmenevät aivojen välityksellä. Nyt semmoisessa uskonnollisessa kiihkossa, innostuksessa, meillä ei ole aina tasapainoa aivojen ja rinnan välillä, järjen ja tunteen välillä, vaan joskus on järki

niin kovasti voimakas ja etualalla meissä, että se vie voiton tunteesta, että esimerkiksi uskonnollisessa puuskassa, jolloin kulloin pian järjellämme voitamme tunteemme ja tulemme skeptikoiksi, materialisteiksi. Mutta usein on sillä tavalla – ja se on meidän mielestämme eettisempää, kauniimpaa, – että tunteemme vie voiton järjestä, elämme tunteissamme. Ja silloin helposti ymmärrämme, että jos ei se uskonnollinen into, jonka saamme, ole jo ennakolta filosofisesti ja järjellisesti hyvin valmistettu, jos eivät toiset jo ole valmistaneet hyvän järkevän uskonnollisen elämänymmärryksen, jonka innokkaina omistamme, vaan jos tuo maailmankatsomus, jonka omaksumme olemuksellemme ja tunne-elämällemme, jos se ei ole järjellisesti hyvin valmistettu, niin ei auta muu meitä pelastamaan kuin se, että tunteemme voimakkaasti omaksuu tuon elämänymmärryksen ja elämme enemmän tunteissamme. Emme voi vedota järkeemme. Se ei saa mitään sanoa, vaan sen täytyy vajeta. Kaiken takana on oikea eettinen ja metafyytilinen pohja. Tuntemme, että maailmassa on jotain suurta, enemmän kuin ihmiset ja ympäröivä maailma. Me uskomme tuohon Jumalaan. Mutta kun järkemme ei osaa uskoa siihen, omaksumme sen tunteillamme. Mutta siitä on seurauksena, että tulemme ylen kiihkoisiksi. Emme osaa pitää tasapainoa järjen ja tunteen välillä. Sitä ei ole olemassa. Olemme heti asettuneet siihen vaakakuppiin, jonka nimenä on tunne, ja järki on leijailemassa mitättömänä. Me elämme tunteissamme, ja tämä saa meidät fanaattisiksi, kiihkoisiksi. Ja mikä on hyvin usein seurauksena? Tietysti voi olla usein seurauksena se, että me tulemme ylen ankaroiksi toisille. Huomaamme, kuinka vähän he uskovat ja elävät siinä. Meillä on usko niin voimakasta. Tuntemme tunteillamme, kuinka oikea ja pyhä se on. Toiset ihmiset ovat kylmiä, välinpitämättömiä, ja ovat niin huonoja moraalisestikin tuon uskon kannalta, että helposti

tuomitsemme ja arvostelemme toisia. Voimme melkein tulla julmiksi. Mutta en ajattele sitä puolta niin paljon, vaan ajattelen sitä puolta, joka vie keuhkotautisuuteen. Ja se tekee, että kun tällä tavalla tulemme kiihkoisiksi ja intoilijoiksi uskonnollisessa tunne-elämässämme, unohdamme, että olemme ruumiillisia olentoja, että meidän fyysillinen ruumiimme välttämättä tarvitsee ja vaatii jotain. Esimerkiksi tässä uskonnollisessa innostuksessamme sanomme itsellemme, että minä kuoletan lihani. Kuoletan sen kokonaan. Siinä on synnin pesä. Paastoon ja kidutan itseäni. Ruumis on halveksittava olemuspuoli minussa. Olen itse sielullinen olento, täynnä uskoa, tahdon palvella Jumalaa. Halveksin tätä ruumista. Kuta enemmän sillä on synnillisiä vaatimuksia, sitä enemmän vihaan sitä. Sen täydyn saada valtaani ja haltuuni. – Semmoinen ihminen ainakin panee ruumiinsa paastolle, ja on liiaksi ankara ja kova. Hän ei osaa ylläpitää tasapainoa. Jokaisen ihmisen täytyy tietysti kurittaa ruumistaan ja katsoa, mikä sopii sille syötäväksi ja juotavaksi. Hänen täytyy pitää ruumiistaan huolta. Sehän on se hevonen, jolla ajamme tässä näkyväisessä maailmassa. Emmehän voi panna sitä talliin ja antaa sen olla siellä. Ja jos piiskaammekin sitä ja sanomme, että täytyy päästä mäen päälle, niin puolitiessä kuolee hevonen. Ja tämä vanha Platonin kirjoituksista otettu vertauskuva on sängen sattuva tässä tapauksessa. Tällä tavalla me halveksimme ruumistamme ja näemme siinä synnin pesän, vaikka me tiedämme, että se fyysillinen ruumis ei ole sitä oikeastaan, vaan se on suuri opettaja. Meidän astraalinen ruumiimmehan on suuri synnin pesä ja sitä ei tapeta kurituksella. Mutta kun emme tiedä siitä mitään, siitä 'kamasta', niin luulemme, että fyysillisessä ruumiissa on kaikki viat ja esteet, jotka estävät meitä olemasta puhtaita ja täydellisiä Jumalan edessä, ja silloin halveksimme ja kidutamme fyysillistä ruumista ja laskemme siemenen keuhko-

tautiin. Tämä on kaikki hyvässä tarkoituksessa. Omassa tietämättömydessämme emme tiedä mitä teemme, ja se että meillä on niin paljon keuhkotautisia ihmisiä maan päällä, Europassa varsinkin, osoittaa, että tietämättömydessä on täällä paljon hyvää yritetty ja pyhään yritetty. Keskiajalla ihmiset paljon pyrkivät pyhyyteen, halveksivat ja kiduttivat ruumistaan. Siitä on aivan seurauksena melkein keuhkotauti-epidemia voisi sanoa. Jos emme nykyisessä ruumistuksessaamme huomaa mitään todellisia syitä keuhkotautiin, kun se on meillä, voi se tieto lohduttaa meitä, että olemme sen itse ennen aiheuttaneet, ja juuri epäviisaalla tasapainon puutteella, sillä ihminen ei saa asettaa mitään sielullisesti oleellista puolta itsessään yksinomaan etualalle. Täydellinen ihminen on kehittänyt kaikkia sielullisia ja henkisiä puolia itsessään. Muistakaamme fyysillistä ruumistamme, sitä ei tarvitse kehittää sinne tai tänne. Sen kehitys eteenpäin on erinomaisen myöhäinen asia. Se on nyt jo niin kehittynyt, että se on meillä lainana, ja meidän täytyy sen ääntä totella. Nykyinen tieteellinen tutkimuskin jo kallistuu tähän suuntaan. Minkätähden lääkärit kovasti tutkivat fyysillistä ruumista ja sen sairauksia, elleivät uskoisi, että fyysillinen luonnollinen tila on terveys, mutta sairaudet aiheutuvat toisesta tai toisesta syystä ja he etsivät niitä syitä ja koettavat parantaa. Tieteellinen kanta on kääntynyt ihan siihen oikeaan näkökantaan, että fyysillinen ruumis on erinomaisen viisaasti ja hyvin kokoonpantu elollinen organismi.

Otamme sitten jonkun toisen taudin, joka on myös verrattain tavallinen, tai ei ehkä niin tavallinen suinkaan kuin keuhkotauti – ehkä se on pikemmin samassa suhteessa kuin sokeritauti. Ja tämä tauti, jota nyt ajattelen, on munanvalkuais-tauti. (Sitä voidaan ehkä nimittää munuaistaudiksi, mutta tämä on munanvalkuais-tauti.) Sehän on sitä, että emme osaa pidättää ruumiissamme munanvalkuaista, niitä aineita, jotka

ovat kuitenkin välttämättömiä ruumiimme terveydelle. Munanvalkuaiset ovat ylen tärkeitä, aivan yhtä tärkeitä kuin sokeri. Sentähden, jos emme osaa ruumiissamme säilyttää ja vetää ruumiiseemme munanvalkuaisaineita, ne juoksevat ulos ruumiistamme, ja silloin me heikkenemme ja kuljemme kuolemaa kohti. Ihmisen on mahdotonta elää, jos hän ei osaa assimiloida munanvalkuaisaineita, ja hänen munuaisensa toimivat erikoisesti juuri sitäkin silmälläpitäen. Sentähden tavallisessa kielessä tietysti puhutaan munuaistaudista, ja sillä tarkoitetaan tätä munanvalkuautia. Nyt silloin huomaamme, että sekin sairaus riippuu jonkunlaisesta taipumuksesta. Tietysti ihminen voi kylmettyä ja saada sillä tavalla munuaisensa sairaiksi, mutta kaikki eivät kuitenkaan tule sairaiksi, vaan sekin munanvalkuauti riippuu jonkinlaisesta synnynnäisestä heikkoudesta, perinnöllisyydestä niinkuin sanomme. Mutta kun sitten kysymme minän kannalta, huomamme, että siinä taudissa on joku kaunis puoli. – Minähän en tyydy siihen, että perisin vaan jotain esivanhemmiltani, johon minä olen viaton. Silloin minä napolisin vanhempiani vastaan: minkätähden minä sain semmoiset vanhemmat, että sain heikon ruumiin? Minähän olen yksilö, joka voisin olla terve. Minkätähden minulla täytyy olla tuommoinen taipumus? – Silläkin taudilla on semmoinen syy, jota meidän täytyy katsoa ja tuntea melkein moraaliseksi, melkein eetilliseksi syyksi. Minkätähden ihminen on sillä tavalla heikko? – Ja kun sitä tutkimme taaksepäin, niin huomaamme – jos nyt katselemme tuota kaunista puolta asiassa –, että semmoinen ihminen on sielullisesti joskus ennen ollut liian arka, liian kaino, liian vaatimaton. Semmoinen ihminen on kuin unohtanut, että hänkin on yksi miljoonista, yksi yhtä arvokas henkisesti katsoen kuin kaikki muutkin ihmiset. Hän ei ole sen huonompi elämän – Jumalan edessä, kuin muutkaan olennot. Hän on aivan yhtä arvokas

henkisesti, niinkuin meille esimerkiksi sanotaankin Uudessa Testamentissa, että jokainen ihminen on kalliisti ostettu, ei kukaan ole sen huonompi kuin toinen. Ei ihminen saa ajatella itsestään, että hän on maan matonen. Ei hänellä ole oikeutta semmoiseen. Sillä en osaa laskea kuinka monta miljoonaa vuotta on siitä, kun olimme maan matosia. Nyt olemme ihmisiä, ja se merkitsee, että ulkonainen eläimen aste on jätetty hirmuisia aikoja sitten. Emme nyt saa olla liian vaatimattomia, liian kainoja, liian alkuperäisiä. Emme saa pelätä sanoa, mikä on totta, ja pelätä sanoa omaa ajatustamme ja vetäytyä johonkin nurkkaan ja kuunnella, kuinka toiset ihmiset puhuvat pötyä. Jos esimerkiksi tiedämme jostain asiasta, kuinka se on, emme saa olla sillä tavalla arkoja, että annamme sydämemmekin lyödä ja ruumiissamme tapahtua kuin täräyksen, sillä emme uskalla mitään tehdä, vaan ajattelemme, että olemme liian huonoja, arkoja, heikkoja, tyhmiä, tietämättömiä, ja kaikin puolin esiintymään mahdottomia. Yht'äkkiä muka hypätä joukon keskelle ja huutaa: nyt olette erehtyneet; asia ei ole niin, vaan asia on niin, sillä olin omin silmin katsomassa. – Tämä on äärimmäisen oletettu esimerkki. Mutta se kuvaa asian tilaa, että semmoinen ihminen on niin itseensä sulkeutunut, ottanut kaikki hajoittavat voimat itseensä vain, ja kauhistuu kaikkea julkisuutta, kaikkea esiintymistä, joutumista millään tavalla silmätikuksi toisille ihmisille. Semmoinen ihminen on pieni moraalinen pelkuri. Meidän täytyy voittaa se. Meidän täytyy tulla rohkeiksi siinä suhteessa, sillä se kostaa itsensä luonnossa. Elämässä ei ole kuin yksi ainoa semmoinen moraalinen päälaki. Se on: "Tule täydelliseksi." Se on moraalinen päälaki elämässä ja siinä suhteessa armoton, että se vaatii meiltä, että täydymme kasvaa täydellisiksi. Ja jos pidämme vastaan, elämä heittää meidät semmoisiin tilanteisiin, että vähitellen opimme. Niinpä liika herkkyys vetää elämänvoimia ja meitä tuommoisen

taudin alulle tulevassa ruumistuksessa. Silloin ehkä emme ole niin arkoja, tai voi tapahtua niin, että samalla vielä olemme yhtä arkoja, mutta ehkä huomaamme ja opimme voittamaan sen. – En oikeataan malta olla kertomatta teille, että tämä esimerkki on persoonallisesti minulle niin läheinen, sillä vaikka minä tällä tavalla olen kymmeniä vuosia seisonut ihmisten edessä ja puhunut – ja olette voinut huomata, että en niin kovasti sammalla, enkä punastu –, täytyy minun sanoa, että ensimmäisessä nuoruudessani, kun ensin tunsin sisäisen kehoituksen, että ”puhu nyt“, vaikka se oli pienessä ympäristössä vain, olin kauhusta melkein mennä tainnoksiin. Sain hikoilukohtauksen, taisteloin vastaan ja joka paikassa tunsin kipuja ja sanoin: en missään tapauksessa tahdo tulla naurettavaksi, ja inhoan julkisuutta ja kaikkea, että ihmiset näkisivät minut. Ja kului parikymmentä vuotta, jolloin kaikki esiintyminen tuotti minulle niin kuvaamattomia sielullisia tuskia, että en tarvinnut mitään pahempaa kiirastulta tai helvettiä. Kun tiesin, että nyt täydyn mennä puhumaan, olin aivan sairaana. Ja se ei johtunut siitä, että olisin ajatellut, että en osaa. Olinhan kuitenkin varma siitä, koska tiesin, että joko minun mestarini tai hänen lähimpänsä ystävällisesti auttaa minua, kun en etsinyt omaa kunniaani millään tavalla, kun oppini ei ollut minun, vaan sen, joka oli minut lähettänyt. Tunsin kuinka epätäydellinen, täynnä virheitä ja paheita olin, ja taisteloin viimeiseen saakka, että en uskalla ja sanoin: etkö voi armahtaa. ”Ei“, sanoi hän, ”kyllä siihen on mentävä“. Se oli syyskuussa 1895, kun ensimmäisen kerran sen tein. En osaa vuosiluvuissa määrätä, mutta se oli pitkän matkaa tällä vuosisadalla, kun minulla oli siitä suurta tuskaa. Ja tiedättekö, mikä sen rinnalla sitten kulki yht’äkkiä. Olin Ruotsissa vuonna 1900. Olin tämän vuosisadan alkupuolella monena vuonna siellä. Olin matkalla ja Sundsvallin kaupungissa tulin sairaaksi. Ei se estänyt tekemäs-

tä työtä, mutta kuitenkin täydyin olla vuoteessa. Ja lääkäri sanoi: "ei suinkaan teillä ole äggvita – munanvalkuaista?" – Ei, en minä tiedä, sanoin, mitä se onkaan. "No, jaha", sanoi hän ja määräsi lääkkeitä, minä parannuin ja olin tilaisuudessa esiintymään jälleen niinkuin piti. Se unohtui minulta. Mutta 1903 keväällä sain hirmuisia tuskia munuaisissa, ja ne munuaiset asettuivat milloin toiselle, milloin toiselle kantille. Milloin ne väänsivät noin ja milloin noin, sillä seurauksella, että en voinut olla missään asennossa. En voinut olla pitkälläni, en istuallani, en seisten; enkä tiennyt mitä tehdä, jos nimittäin tahdoin, että ei olisi ollut tuskia. Ja tuo ei kestänyt yhtämittaa. Tuli puuska päälle, se kesti puolen tuntia, ja ne olivat sietämättömiä ne tuskat. Enkä osannut mennä lääkärin luo. Olinhan kuitenkin nuori ja voimakas, enkä välittänyt siitä. Vuonna 1905 olin suomalaisten teosofien edustajana kongressissa Lontoossa, ja silloin minulla oli toveri mukani. Heti Lontooseen saavuttuani – se oli keskellä kesää – täytyi minun panna maata hirveissä tuskissa. Lääkäri, joka kutsutaan – vanha ystävällinen herrasmies – sanoo "jaha, jaa, te olette kylmettynyt merellä, se on reumaattista pakotusta selässä." – Olin kertonut hänelle, että istuimme pitkin päivää aina laivan kannella. – Sitten hän antoi jonkinmoisia lääkkeitä – eivät ne vaikuttaneet mitään. Mutta itse minä sanoin hänelle pelkääväni, jos olisi jotain vikaa munuaisissa. "Ei, ei", sanoi hän. Mutta sitten asuntoini emäntä oli niin ystävällinen, että hän sanoi, että hän tuntee ja tietää ne asiat, ne ovat tavallisia Englannissa, hän koettaa auttaa ja hankkia kuumia lautasia. Ja hän pisti pyyhkeitä selkääni, sillä seurauksella, että tuska helpotti. Mutta meillä oli kongressi siellä ja sitä ei voinut laiminlyödä. Uskollisesti menin jokaiseen kokoukseen. Ajoimme aina toverini kanssa sinne. Hän oli hyvin huolestunut terveydentilastani. Muistan, kuinka hän levottomalla sympati-

alla katseli minua, kun seurasin kokouksen menoa. Ja hän saattoi sanoa joskus: "onko tuskat liian kovat?" – Minulle tuli säännöllisesti hirmuisempia tuskia, että tuskanhiki nousi otsalle. – On, sanoin, mutta kyllä se menee sentään. – Sitten kun lähdin pois Lontoosta, menin tuon vanhan tohtorin luo, maksoin velkani ja sanoin hänelle, että minä sittenkin luulen jotain olevan munuaisissa. – "Jaa, eihän se ole mahdotonta." – No, mitä neuvoja te annatte, kun menen laivalla takaisin Suomeen? – "Älkää juoko kahvia ja teetä, olkaa varovainen ruuassanne." Eikä hän antanut mitään rohtoja, eikä muita neuvoja. – Matkustimme Suomeen ja täällä menin ensi työkseni lääkärin luo. Ja se oli ihan toista. Ja täytyy sanoa, että jos saan arvostella suomalaista lääkäriä tuon englantilaisen lääkärin mukaan, niin aivan hämmästytti englantilaisen lääkärin pintapuolisuus. Nyt sanoi lääkäri: "on tutkittava ensin, mitä oireita on." Ja hän tutki ja sanoi: "oo, tämä on munanvalkuais-tauti. Tässä on liian paljon munanvalkuaisista, kun lähtee ulos ruumista. Ja nyt on heti noudatettava ankaraa diettiä. Ensiksi on jätettävä liha." – Minä sanoin, etten ole kymmeneen vuoteen syönyt lihaa. "Jaha, sitä parempi. Mutta sitten on tietysti jätettävä kaikki alkoholikin. Luultavasti ette ole kova alkoholistikaan, kun ette lihaakaan syö." – Sanoin, etten neljääntoista vuoteen ollut pannut viiniäkään huulteni yli. – "Sitten on parasta välttää kahvia ja teetä." – Hyvä on, olen niitäkin hyvin vähän nauttinut. – "Sitten en tiedä mitä määrään. Jatkakaa elämääne vaan ja tulkaa minun luokseni vähän ajan kuluttua. Ottakaa tätä nyt kovaa vatsaa varten." – No, menin sitten jonkun ajan kuluttua hänen luokseen uudestaan. Hän tutki ja sanoi: "ai, ai, tämä on paha. Siitä ei tule oikeastaan mitään. Ei ole mitään apua, jos ette mene Egyptiin, tai ehkä Krimille, – sillä muuten se on kuolema. Me emme voi mitään tämmöiselle." – Jaha, minä ajattelin, – vai Egyptiin taikka

Krimille. Hyvä on, kun en ole missään virassa, eikä ole ansiota. Mitä saan nyt työlläni kokoon, se on viisikymmentä markkaa kuukaudessa, ja järjestän elämäni, että siihen ei menisi viittäkymmentä markkaa, – ehkä kolmekymmentä markkaa. Näin kyllä minä helposti voin lähteä Egyptiin. Ei ole sukulaisia, joiden puoleen voisi kääntyä. Ei päähäni pälkähtänytkään, että velkaa voisi tehdä. Ajattelin, että suu on säkkiä myöten, että kun ihminen on valinnut jonkun elämäntyön, hän ansaitsee sen mitä ansaitsee. Minä pyyhkäisin tuon mielestäni, että en osaa mennä Krimille, enkä Egyptiin. Kuolema on edessäni, joka nyt ei ole paha eikä pelättävä asia. Minullahan oli pieniä tietoja siitä, miten on kuoleman tuolla puolen. Oli mieluinen asia, että – jaha – saa kuolla. Mutta, ajattelin, olkoon tauti minkälainen tahansa, nyt ainakin viimeisinä hetkinäni minä puhun ja teen teosofista työtä niin paljon kuin suinkin on mahdollista. En säästä itseäni. – Tämä oli vain mielestäni aivan silmiinpistävä esimerkki siitä, että munuaistauti on saanut aiheensa liiallisesta arkuudesta ja pelkuruudesta, liiallisesta vaatimattomuudesta ja turhanpäiväisestä nöyryydestä.

Sitten tulee mieleeni eräs tauti, joka on meidän aikamme taudeista yleisin ehkä. Ja se on hermotauti. Lievemässä muodossa hermostuneisuus. ”Minä olen niin hermostunut“ – on niin tavallista sanoa. Kuka on se ihminen, joka ei olisi hermostunut? Kaikki olemme hermostuneita. Hermomme ovat heikot ja asettuvat tuommoiselle kantille, että kaikki kiusaa ja vaivaa meitä. Ja tämä tauti on intressantti siinä suhteessa, että voimme, melkein historiallisesti näin katsellessamme Europan elämää, nähdä millä tavalla se on kehittynyt. Sillä jos menemme pari vuosisataa taaksepäin, niin näemme, ettei kukaan ihminen ollut hermostunut. Ei puhuttu ainakaan semmoisesta, vaan jos jostakin ihmisestä sanottiin, tai hän itse

sanoi itsestään, että hän on ”nervós“, se merkitsi, että hänellä on vahvat hermot. Ne olivat kuin laivan köydet. Nervós merkitsee oikeastaan, että on hermokas, hermot ovat hyvin vahvat. Nyt koko tuo sana on saanut päinvastaisen merkityksen tässä jokapäiväisessä elämässämme. Mutta kun katselemme nyt historiallisesti näitä vaiheita ihmiskunnassamme, huomaamme, että muutos tapahtui Ranskan vallankumouksen kautta – voimme sanoa. Ennen sitä oli niin sanottu valistus aika. Ja mikä oli sen valistusajan silmiinpistävä tunnusmerkki? Se oli yhä kiihtyvämmin, yhä enemmän, leviävä materialistinen elämänymmärrys. Materialismi – se oli kyllä valistusta verrattuna siihen aivan sokeaan uskoon, mikä ihmiskunnalla oli ollut keskiajalla. Sokea usko määräsi, kuinka ihmisten tuli ajatella ja se käänsi ihmisten huomion näkyväisestä maailmasta johonkin oletettuun helvetti- tai taivasmaailmaan, niin että ihminen ei niin paljoa välittänyt tästä näkyväisestä maailmasta, sen suruista ja tuskista, kun hän ajatteli, että kuoleman jälkeen kyllä kaikki korvataan. Sitä vastaan nousi ensin muutamia filosofeja. He vapautuivat tuosta sokeasta uskosta ja heidän kauttaan levisi ajattelu ajattelemiskyynä ihmisiin. Valistuksen kautta ihmisten jokapäiväinen järki heräsi, ja samalla filosofisempi puoli siitä. Ihmiset alkoivat ajatella yleisemmin ja heidän huomionsa kiintyi tähän ulkonaiseen maailmaan. He ajattelivat sen nurjia oloja, ja se ajatus sai heidät materialisteiksi. Materialismi on luonnollinen reaktio sokean uskon perästä. Ja tämä materialismi oli myöskin reaktio eräästä toisesta syystä, joka myöskin juuri sai ihmiset yleisemmin vapautumaan sokeasta uskosta, ja se oli – täytyy sanoa – alkoholi. Se oli viini ennen kaikkea. Sitä enimmäkseen käytettiin. Ja me kysymme sitten: mikä tuo viini on? Mikä se alkoholi on, jota ihmiset paljon käyttivät keskiajalla, ja joka puolestaan vaikutti ehkä, että he tyytyivät sokeaan uskoon, kunnes heräsivät

materialismiin? Mikä se tuo viini oikeastaan on? – Oli mikä tahansa, mutta kun ajattelemme viinin historiaa, muistatte, että Vanhassa Testamentissa kerrotaan, että Noak rupesi viinin viljelijäksi. Tämä kertomus vedenpaisumuksen jälkeen viittaa siihen, että juuri viidennessä juurirodussa oli ruvettu viiniä erikoisesti viljelemään. Neljännessä juurirodussa oli meidän eetteriruumiimme sillä tavalla organisoitu, että astraaliruumis saattoi ilmetä eetteriruumiissa myöskin jonkunlaisena yliaistillisenä havaitsemisena. Niinhän sanotaan, että olimme kaikki neljännessä juurirodussa enemmän tai vähemmän selvänäköisiä. Se ei ollut semmoista kykyä kuin nykyinen adeptin selvänäköisyys, vaan pikemmin semmoista kuin hevosella tai koiralla on, jotka näkevät kummituksia ja auroja. En tiedä näkevätkö ne värejä eri auroissa, mutta niinsanotun vainunsa avulla he tietävät auroista, toisin sanoen ihmisten sielullisesta kokoonpanosta. Ja siihen suuntaan oli myöskin meidän ihmisten selvänäkö Atlantiksella. Mutta kun viides juurirotu pantiin alulle, organisoitiin eetteriruumis sillä tavalla, että ei ole luonnostaan tuommoista primitiivistä ja atlantilaisella ajalla luonnollista selvänäköä, vaan eetteriruumis on niin organisoitu, että siinä on kuin leimat. Mutta ne ovat semmoisia leimoja, että ne ovat kuin kirjeessä suljetut sinetit, että ilman muuta ei astraaliruumis toimi ja emme enää ole selvänäköisiä ennenkuin osaamme avata noita sinettejä. Semmoinen oli viidennen juurirodun alussa ihmisen eetteriruumis. Ja kun se oli niin suljettu, niin ne ihmiset, jotka ympäristössään olivat pakoitettuja oppimaan myöskin astraaliaistien käyttämistä, he saivat silloin – paitsi tietysti semmoista sielullista, älyllistä treenausta, mikä aina on tarpeen – sisään otettavia aineita, jotka stimuloivat vähän noita sinettejä, toisin sanoen panivat ne hieman pyörimään, irroittivat ne siitä kiinteästä ja aivan kuin kuolleesta tilasta ja silloin astraaliruumis, joka oli valmistettu

treenauksen kautta, se saattoi käyttää noita lootuskukkia, tshakroja, ja viedä siten kehitystä eteenpäin. Ne olivat valvonnan alaisia, ne ihmiset. Se aine, jota käytettiin silloin mysterioissa, oli alkoholia toisessa tai toisessa muodossa. Alkoholi, viini, se irroitti nuo tshakrat lamaanustilastaan. Ja kun ihminen oli oppinut käyttämään niitä näkymättömässä maailmassa, hän sai ottaa eetteritshakran haltuunsa, joka rupesi pyörimään. Mutta kaikki mikä avaa, se sulkee – niinkuin avain – ja se voi sulkea niin, että emme saa auki enää. Kaikki on luonnollista silloin. Nyt siis viini, alkoholi, oli aine, joka ensin oli salassa ja käytettiin määrättyä tarkoitusta varten mysterioissa. Mutta sitten se joutui julkiseksi. Ja silloin sen vaikutus on – ja jokainen ihminen tänä päivänäkin tietää, – jos sitä vähän ottaa, että se vaikuttaa määrättyllä tavalla stimuloivasti, se asettaa ihmisen sielun kuin yhteyteen toisten maailmoiden kanssa – esimerkiksi paremman älynsä kanssa. Ihminen tulee älykkäämmäksi, vilkkaammaksi, runollisemmaksi. Hän saa runoilija inspiration, maalari voi silloin maalata j.n.e. Tiedän erään taidemaalarin, joka maalasi tuommoisia merimaalauksia, meritauluja enimmäkseen – laivoja ampumassa toisiaan ja hukkumassa. Hän oli täällä Suomessa, en muista hänen nimeään. Hänen tekniikkansa oli se, kun hän sanoi, että nyt maalaan taulun – hän oli ehkä silloin jo ajatellut aiheen valmiiksi –: hän tilasi täältä kaartin sotaväestä musikantit, torvensoittajat, ja sitten hänellä piti olla suuri jono portteripulloja. Sitten kangas, pensseli ja maalit . . . ja toisessa huoneessa soittokunta soittaa ja ukko tyhjentää pullon toisensa perästä ja maalaa muutamassa tunnissa etevän taulun. Hänen inspirationsa vaati nuo ulkonaiset temput. Alkoholi vaikuttaa siis noin stimuloivasti ihmiseen ensin. Mutta sitten tiedämme, että jos ihminen ei osaa käyttäytyä, hallita itseään, ei ole kokenut, hän luulee, että hän tulee yhä innokkaammaksi, viisaammaksi, ja

saa suurempia inspiratioita, jos ottaa jatkuvasti uusia laseja. Mikä silloin seuraa? Ovi menee kiinni. Hän tylsistyy kerrassaan. Hän makaa sairaana ja on hirmuinen krapula seuraavina päivinä. Ja kun hän uudistaa tämän ja usein asettaa itsensä juopuneeseen tilaan, hän tylsistyy. Nyt keskiajalla tätä paljon harjoitettiin. Ihmiset joivat paljon keskiajalla. Sitten valistus-aika, joka herätti älyn, ajatuksen ihmisessä, kantoi myöskin sitä karmaa, että korkeammat inspiratiomahdollisuudet olivat menneet tukkoon. Materialismi oli luonnollisena seurauksena. Ja sitten seuraavat hermotaudit, jotka lievemässä muodossa ovat kaikki hermostumista, mutta kun ne yltyvät, menevät ne aivotaudiksi. Mikä on tavallisempaa meidän aikanamme kuin hulluus. Joka maassa kristikunnassa hullujenhuoneet ovat täynnä, että täytyy rakentaa aina lisää uusia rakennuksia, että kaikki mahtuvat. Kaikki täten tulevat hulluiksi. Eivät he nimittäin heti ole aivan tylsiä. Ovat ensin ehkä vainomaniassa, että heistä puhutaan pahaa. Sitten he rupeavat raivostumaan, ja kun se menee ohi tylsistyvät, muuttuvat eläimiksi, eikä ole enää ihmisyydestä jällellä mitään tietoa. Tuommoisia on meidän aikanamme paljon. Hermot ovat menneet pilalle. Se on seurausta materialismista. Tämän voimme historiallisesti nähdä ihmiskunnassa. Mutta yksilöllisenkin ihmisen elämästä voi havaita, että jos hänen hermonsensa ovat huonot, niin tämä aiheutuu menneisyydestä semmoisesta, jolloin hän on kieltänyt kaiken yliaistillisen, jolloin hänen huomionsa on vaan kääntynyt näkyväiseen maailmaan, jolloin hän on ollut käytännöllinen ja filosofinen materialisti.

Pikakirj. Reino Kuosma

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Karma ja sairaudet*, 1947.